

AKA

BULLETTIN O INTEGRACI ZINING

1/2011

OKRAJ

BULLETIN O INTEGRACI CIZINCŮ

1/2011

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfr.cz

První bulletin vydávaný v rámci projektu **Okraj – Systémová podpora pracovního uplatnění cizinců a azylantů žijících na území Olomouckého kraje** je zaměřen na změny v novém zákoně o pobytu cizinců na území v České republice č.326/1999 Sb. Dozvíte se ve stručné formě jaké změny přináší a jaký na ně mají pohled samotní cizinci, kterých jsme se zeptali na několik souvisejících otázek.

ZÁSADNÍ ZMĚNY V NOVELE ZÁKONA Č. 326/1999 Sb.

Velká novela zákona č. 326/1999 Sb. (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) účinná od 1.1.2011 přinesla několik významných změn do právní úpravy pobytu cizinců na území ČR. Správním orgánem odpovědným za výkon veřejné správy na poli pobytu cizinců v ČR se tak stal Odbor azylové a migrační politiky oproti cizinecké policii, která má nadále odpovědnost zejména za pobytové kontroly a rozhodování o správním vyhoštění a o zajištění.

Změnou dotčených ustanovení zákona o pobytu cizinců je samozřejmě vysoký počet a k jejich detailnímu prozkoumání můžeme doporučit webové stránky Ministerstva vnitra¹ či poslední vydání bulletinu Slovo. Cílem tohoto textu je přednést ty nejzásadnější změny pro běžný život cizince v ČR. Zákon v novelizovaném znění obecně rozlišuje tři druhy pobytů a to dle jejich délky.

a) pobyt na do 90 dnů, kdy cizinec pobývá na tzv. **krátkodobé vízum**. Náležitosti získání víza zákon nově vůbec neupravuje a je v této oblasti od 5.4.2010 nahrazen přímo použitelným předpisem EU, kterým je Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 (dále jen „vízový kodex“), který mimo jiné v čl. 32 odst. 2 dává možnost neúspěšným žadatelům o krátkodobá víza domáhat se přezkumu, přičemž čl. 32 odst. 3 kodexu dává členským státům povinnost o této možnosti neúspěšného žadatele o vízum informovat. Ve srovnání s předchozím stavem, kdy možnost přezkumu zamítnutí žádosti o vízum měli pouze rodinní příslušníci občanů EU jde pro cizince o pozitivní změnu.

b) pobyt na **dlouhodobé vízum**. Poměrně zásadní změnou je omezení maximální doby pobytu na území na dlouhodobé vízum z doby jednoho roku na dobu šesti měsíců. Na vydávání dlouhodobých víz tak již plně dopadá zákon o pobytu cizinců a stejně tak i hlavní zásady výkonu veřejné správy vyjádřené ve správním řádu, jakožto hlavním procesním předpisem vykonavatelů veřejné správy v ČR. O dlouhodobých vízech tak nově rozhoduje Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky² a již nikoli cizinecká policie, další pozitivní změnou je možnost podat návrh na přezkum negativního rozhodnutí o žádosti o dlouhodobé vízum³, přičemž správní orgán je nově cizince povinen na tuto možnost upozornit. Žádost o víza se stále podává na zastupitelském úřadě, přičemž na vydání víza cizinec nemá právní nárok. Z tohoto pravidla jsou vyňati rodinní příslušníci občanů EU, kteří díky definici § 15 odst. 4⁴ zákona o pobytu

¹Ministerstvo vnitra ČR. Informace pro cizince. *Změny v oblasti vstupu a pobytu na územím od r. 2011*. [online], dostupné na <http://www.mvcr.cz/clanek/zmeny-v-oblasti-vstupu-a-pobytu-cizincu-na-uzemi-cr-od-roku-2011.aspx>

²Dále jen („OAMP“).

³Ustanovení § 56 odst. 4 zákona o pobytu cizinců.

⁴Ustanovení tohoto zákona týkající se rodinného příslušníka občana Evropské unie se použijí i na cizince, který je rodinným příslušníkem státního občana České republiky.

cizinců mohou vznést právní nárok na udělení víza⁵. Tomu odpovídá i nově zavedené oprávnění rodinných příslušníků občanů EU domáhat se soudního přezkumu negativního rozhodnutí OAMP o žádosti o vízum⁶. Novela také přesněji definuje nároky na zajištění ubytování⁷ u pobytů na dlouhodobá víza a dlouhodobé pobyty, což je novinka kterou je třeba vzhledem k právní jistotě cizinců uvítat. Další změnou týkající se jak dlouhodobých víz, tak dlouhodobých pobytů⁸ vydaných za účelem podnikání, je opuštění možnosti vydávání těchto pobytových titulů za účelem účasti cizince v právnické osobě. Od 1.1.2011 tedy musí cizinec pro plnění účelu podnikání vykonávat podnikatelskou činnost a to buď jako osoba samostatně výdělečně činná⁹ nebo jako společník

⁵Migraceonline. POŘÍZEK, Pavel: Vybrané problémy vízové procedury v ČR. [online]. navštíveno dne 30.3.2011, dostupné na <http://www.migraceonline.cz/e-knihovna/?x=2241186>.

⁶Ustanovení § 171 písm. a) zákona o pobytu cizinců.

⁷Ustanovení § 31 odst. 7 zákona o pobytu cizinců stanoví: „Dokladem o zajištění ubytování podle odstavce 1 písm. d) se rozumí doklad o vlastnictví bytu nebo domu, doklad o oprávněnosti užívání bytu anebo domu nebo písemné potvrzení osoby, která je vlastníkem nebo oprávněným uživatelem bytu nebo domu, s jejím úředně ověřeným podpisem, kterým je cizinci udělen souhlas s ubytováním. Ubytování může být zajištěno pouze v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu³¹) označen číslem popisným

či statutární orgán právnické osoby.

c) V oblasti **dlouhodobých pobytů** došlo nepochybně k nejrozsáhlejším změnám. Novela zavádí možnost DP již po půl roce pobytu na území, což je pro cizince nepochybně příznivá změna. Na vydání DP je totiž právní nárok¹⁰ a na řízení o vydání DP se zcela vztahuje správní řád. Cizinec jako účastník řízení tak má dle správního řádu celou řadu oprávnění, jako například právo na přidělení tlumočnicka pro řízení na náklady ČR, právo dát se v řízení o správním vyhoštění zastupovat na své náklady, právo nahlížet do spisu (nicméně spis je veden v českém jazyce) a navrhopvat důkazy, právo vyjádřit se k podkladům pro rozhodnutí, právo podat odvolání. Rozšířením pobytu na DP oproti pobytu na dlouhodobé vízum tak novela

nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem, a je podle stavebního zákona určen pro bydlení, ubytování nebo rekreaci. Pokud je písemné potvrzení o souhlasu podle věty první podáváno elektronicky, musí být podepsáno zaručeným elektronickým podpisem, který je založen na kvalifikovaném certifikátu vydaném akreditovaným poskytovatelem certifikačních služeb (dále jen „uznávaný elektronický podpis“); to neplatí, je-li potvrzení dodáno prostřednictvím datové schránky.“

⁸Dále jen DP.

⁹Typicky tedy živnostník.

¹⁰Což znamená, že pokud cizinec splňuje zákonné podmínky pro vydání DP, je správní orgán povinen DP udělit,

nepochybně zvyšuje právní jistotu cizince, což je třeba hodnotit pozitivně. O DP se na rozdíl od dlouhodobého víza žádá na území ČR. Žádost se podává na OAMP. Zvláštní úpravou je, že žádost musí podat cizinec osobně. Pokud cizinec žádost pošle poštou, či elektronicky je nutné ji ve lhůtě tří dnů doplnit osobní účastí na některém z pracovišť OAMP. Tato podmínka se však vztahuje pouze na žádost o vydání DP, při prodloužení DP se cizinec nemusí dostavit osobně, žádost může poslat poštou¹¹, či se nechat zastoupit na základě plné moci. O vydání DP může stejně jako před 1.1.2011 žádat cizinec, který pobývá na území na dlouhodobé vízum (nově již jen půlroční) a který plní stejný účel, tedy žádá o DP za stejným účelem, na který mu bylo vydáno dlouhodobé vízum. Nemožnost měnit účel víza při pobytu na víza tak zůstává nezměněna. Až v pokročilejší fázi pobytu na DP může cizinec žádat o změnu účelu pobytu, k tomu však nutno uvést, že dokud cizinec plní účel pobytu na který mu byl DP povolen (např. studium) může bez problémů fakticky plnit i další účely (např. podnikat, pracovat) a nemusí se domáhat nikde žádného úředního schválení ve formě nového účelu pobytu. Ke změně účelu DP pak zákon v reakci na hospodářskou krizi zavádí omezení možnosti měnit si účel DP na podnikání. To je možné až po dvou letech pobytu cizince na území ČR. Naopak velmi příznivou novinkou je zavedení úpravy žádosti o prodloužení DP, dle které pokud cizinec podá žádost o prodloužení DP v řádné zákonné lhůtě¹², tak pobývá na území legálně až do doby vyřízení jeho žádosti. Cizinci tak nejde k tíži případné nedodržení zákonné

lhůty k vyřízení žádosti ze strany správního orgánu, což je opět třeba hodnotit jako jednoznačné pozitivum. Novela také více chrání legálně pracující cizince, kteří již však na území žijí a pracují určitou kvalifikovanou dobu¹³, jako předpoklad alespoň částečně úspěšné integrace. Ochrana spočívá v prodloužení doby, po kterou si cizinec může najít novou práci v případě podání výpovědi zaměstnavatelem, aniž by cizinci zanikal vydaný DP a to na 60 dní. Stát tak zcela správně bere větší ohledy na cizince, kteří na území pracují legálně a odvádí povinné platby do systému veřejných financí. K prodloužení DP musí cizinec vždy doložit plnění účelu pobytu¹⁴, přičemž plnění účelu podnikání je pravděpodobně jediným účelem jehož doložení není jednoznačně jasné. Dle výkladových seminářů autorů novely by k doložení plnění účelu podnikání měl cizinec doložit: a) pokud je cizinec živnostníkem, že je veden bez přerušení v evidenci živnostenského úřadu, platí bez přerušení zálohy na sociální pojištění,

což je velká změna oproti nenárokovým vízům.

¹¹ *A ušetřit si tak případné rozsáhlé cestovní náklady.*

¹² *Při žádosti o prodloužení DP za stejným účelem musí být žádost podána nejdříve 90 dnů a nejpozději 14 dnů před koncem platnosti povolení k pobytu. Pokud cizinec žádá o zcela nový účel, musí žádno podat nejpozději 60 dnů před ukončením platnosti dosavadního povolení k pobytu.*

¹³ *Cizinec, který pracoval na DP alespoň rok, nebo sice méně než rok, ale na území již pobývá (i ta jiným účelem) alespoň 3 roky.*

¹⁴ *Pokud samozřejmě nežádá o účel nový.*

podává každoročně daňové přiznání¹⁵ a nemá žádné nedoplatky v systému zdravotního pojištění. b) pokud cizinec podniká v právnické osobě, že je právnická osoba zapsána v obchodním rejstříku, podává každoročně daňové přiznání¹⁵, platí sociální pojištění (pokud je jeho příjem více než 6000 Kč měsíčně) a nemá nedoplatky. Takto přesně vymezená kritéria však v zákoně bohužel chybí, přitom by nepochybně přispěla k vyšší právní jistotě cizinců. Tato právní jistota není žádnou akademickou kategorií, ale stavem jistoty, jejíž nedostatek má za následek naprosto zbytečný stres cizince, často vynaložené cestovní náklady a ztracený čas, které cizinec vynaloží na získání poradenství ve věci, která mohl být přitom jednoduše a jasně uvedena přímo v zákoně.

Při žádosti o DP¹⁶ či o prodloužení DP musí cizinec doložit pravidelné měsíční příjmy¹⁷, zákon však nestanoví za jak dlouhou dobu musí cizinec příjem doložit. Na seminářích k novele se uváděla doba tří měsíců, ta však opět není uvedena v zákoně a nutno říci, že tento závěr není správnými orgány v praxi univerzálně přijímán a v řadě případů je postupováno rozdílně, což je v protikladu se zájmem na ustáleném výkonu veřejné správy.

Pro cizince patrně nejpálčivější změnou, která je také klienty konstantně negativně hodnocena je novelou zavedená úprava tzv. „**komplexního pojištění**“. Dle zákonné úpravy jsou subjekty tzv. veřejného zdravotního pojištění pouze cizinci, kteří mají v ČR trvalý pobyt nebo kteří tu jsou zaměstnaní na základě pracovní smlouvy. Všichni ostatní mají možnost dát se pojistit

pouze v systému komerčního zdravotního pojištění. Přitom novela zavádí nově povinnost pro cizince pobývající na území déle než 90 dní mít tzv. komplexní pojištění dle § 180j zákona o pobytu cizinců, který stanoví: „§ 180j

Doklad o cestovním zdravotním pojištění při pobytu nad 90 dnů

(1) Dokladem o cestovním zdravotním pojištění při pobytu nad 90 dnů se pro účely tohoto zákona rozumí doklad, kterým cizinec prokazuje pojištění kryjící náklady, které je povinen uhradit po dobu svého pobytu na území v případě poskytnutí nutné a neodkladné zdravotní péče, včetně nákladů spojených s převozem, nebo v případě jeho úmrtí spojených s převozem jeho tělesných ostatků, do státu, jehož cestovní doklad vlastní, popřípadě do jiného státu, ve kterém má povolen pobyt.

Výše sjednaného limitu pojistného plnění na jednu pojistnou událost činí nejméně 60 000 EUR, a to bez spoluúčasti pojištěného na výše uvedených nákladech.

(2) Cestovní zdravotní pojištění podle odstavce 1 může být sjednáno:

a) u pojišťovny oprávněné provozovat toto pojištění na území⁴⁵⁾

b) u pojišťovny, která je oprávněna takové pojištění provozovat v ostatních členských státech Evropské unie

¹⁵A má dostatečný příjem k uhrazení nákladů bydlení a životního minima sebe a společně posuzovaných osob.

¹⁶U žádosti o trvalý pobyt to platí též.

¹⁷Na rozdíl od víz tak nestačí prokázání existence finančních prostředků na účtu.

anebo ve státě, který je vázán Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru), nebo ve státě, jehož cestovní doklad cizinec vlastní, popřípadě v jiném státě, ve kterém má cizinec povolen pobyt.“ Obecně nutno konstatovat, že cizinci nemají právo na bezplatnou lékařskou péči, kterou čl. 31 LZPS přiznává toliko občanům. Nicméně i cizincům ze třetích zemí svědčí právo na ochranu zdraví, které je tak veřejným subjektivním právem. Třebaže úmyslně opomímám otázku nastavení přístupu cizinců k systému veřejného zdravotního pojištění, je třeba uvést, že právní úprava komerčního pojištění cizinců po 1.1.2011 je problematická. Na jedné straně uzavření komplexního pojištění obligatorní náležitostí žádosti o dlouhodobý pobytový titul a prokázání existence takového pojištění je povinností cizince¹⁸, na straně druhé však pojišťovny nemají žádnou povinnost smlouvu o zákonem požadovaném zdravotním pojištění uzavřít. Subjekty poskytující předmětná zdravotní pojištění se chovají zcela tržně a smlouvy uzavírají na základě kalkulace pojistných rizik s těmi cizinci u nichž je nízké riziko vzniku povinnosti pojistného plnění, což v dlouhodobém horizontu vede k vysoké ziskovosti produktů zdravotního pojištění pro cizince¹⁹. Těchto zisků však není dosahováno ve

¹⁸S výjimkou cizinců uvedených v hypotéze § 180j odst. 4 zákona o pobytu cizinců.

¹⁹Migrace online. ČIŽINSKÝ, Pavel- DOBLÁŠOVÁ, Karolína,- HNILICOVÁ, Helena: *Komerční zdravotní pojištění cizinců v ČR*. [online], s. 5, dostupné na <http://aa.ecn.cz/>

zcela volné hospodářské soutěži, jelikož cizince²⁰ tíží povinnost uzavřít smlouvu o komplexním zdravotním pojištění a vzhledem k omezenému počtu pojišťoven, které tuto službu nabízejí²¹, cizinci nemají příliš širokou možnost uplatnit svou svobodnou vůli a musí volit mezi uvedenými 5 subjekty. Zjednodušíme-li problematiku na cizince, kteří se již dlouhodobě nachází na území ČR, platí, že díky vysoké selektivnosti výběru kontraktačního partnera ze strany pojišťoven tak řada cizinců zůstane bez zdravotního pojištění. Samozřejmě, že půjde zejména o osoby vyššího věku, cizince u kterých došlo k dlouhodobému zhoršení zdravotní situace a o malé děti, které se narodily se závažným zdravotním postižením, či onemocněním. V důsledku momentální kusé úpravy zákona o pobytu cizinců a zákona o pojistné smlouvě tak dochází k situaci, kdy pojišťovny uzavřou smlouvu s tržně výhodnými cizinci²², zatímco cizinci trpící dlouhodobými zdravotními potížemi budou ošetřeni v rozsahu neodkladné péče ve významu svého subjektivního

img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/HnilicovaDobiasovaCizinsky_KomerčniZdravotniPojisteni.pdf
navštíveno dne 19.2.2011.

²⁰Míněno cizince nacházející se ve sféře komerčního zdravotního pojištění.

²¹V současnosti pouze Pojišťovna VZP (dále jen „PVZP“), Uniqua pojišťovna a.s., Maxima pojišťovna a.s., Slavia pojišťovna a.s., Pojišťovna Victoria Volksbank.

²²Typicky tedy mladými a zdravými.

práva na zdraví, přičemž náklady této péče buďto ponese dotčený cizinec sám²³ (potažmo tedy zdravotnické zařízení), nebo systém veřejného zdravotního pojištění²⁴. Z pohledu účelu nejnovější novely zákona o pobytu cizinců, která měla směřovat právě k ochraně zájmů zdravotnických zařízení a společnosti²⁵, tak současná právní úprava selhává.

Výše popsaným dotčeným cizincům tak zbývá pouze možnost domáhat se uzavření smlouvy o pojištění na základě § 13a²⁶ zákona o pojistné smlouvě, přičemž jim při doložení²⁷ rozdílnosti přístupů pojistitele svědčí zvýhodněné otočení důkazního břemene dle § 133a o.s.ř. Systémové řešení však chybí. Návrhem řešení tak je, aby zdravotní pojištění ve významu ustanovení § 180j zákona o pobytu cizinců bylo jednoznačně označeno za povinné pojištění dle § 5 zákona o pojistné smlouvě. Za analogického použití § 3 odst. 1 zákona č. 168/1999 Sb. o odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla by tak pojišťovněm vznikala zákonná povinnost (dále jen „smluvní přímus“) s cizincem uzavřít smlouvu o zdravotním pojištění. Smluvní přímus by se měl vztahovat zejména na zranitelné skupiny cizinců, tedy seniory a děti narozené s dlouhodobým závažným onemocněním či dlouhodobou zdravotní vadou. Legitimnost tohoto požadavku je zcela nezpochybnitelná u PVZP, která je dceřinou společností Veřejné zdravotní společnosti, což je právnická osoba veřejného práva, zřízená zákonem k ochraně veřejného zájmu²⁸. Nemluvě o skutečnosti, že PVZP inkasoval a inkasuje na základě existence zákonné povinnosti cizinců být pojištěn vysoké zisky²⁹.

K ochraně zájmů zdravotnických zařízení bych dále navrhnul výslovně vyloučit z komerčního pojištění cizinců aplikaci ustanovení § 22 odst. 3³⁰ zákona o pojistné smlouvě, které vede u dlouhodobých

²³A vzhledem ke svým objektivním majetkovým možnostem, vysokým nákladům zdravotní péče je bude zdravotnímu zařízení splácet v nejlepším případě několik let, pokud je vůbec bude schopen kdy splatit.

²⁴Pokud cizinec nesystémovým způsobem vstoupí do veřejného zdravotního pojištění (požádá o mez. ochranu či mu bude udělen tzv. „humanitární trvalý pobyt“)

²⁵Ve významu společnosti plátců pojistného vytvářející masu kapitálu veřejného zdravotního pojištění.

²⁶Věk a zdravotní stav pojištěného totiž mají být posouzeny poměrně ke stanovení pojistného plnění n základě konkrétního vyhodnocení pojistného rizika, nikoli k paušálnímu odmítnutí oferty ze strany pojistitele.

²⁷Které je však fakticky pro jednotlivého cizince téměř nemožné.

²⁸Pokud pomineme samotný zájem cizinců na uzavření pojištění, tak dotčeným veřejným zájmem bude zájem na ochraně zdravotnických zařízení a plátců veřejného zdravotního pojištění.

²⁹Migrace online. ČIŽINSKÝ, Pavel- DOBIÁŠOVÁ, Karolína,- HNILICOVÁ, Helena: *Komerční zdravotní pojištění cizinců v ČR*. [online], s. 5, dostupné na http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/HnilicovaDobiasovaCizinsky_KomercniZdravotniPojisteni.pdf. navštíveno dne 19.2.2011.

³⁰To je ustanovení, které umožňuje pojistiteli vypovědět...

zdravotních problémů cizince k poškozování zájmů zdravotnického zařízení i cizince samotného.

Novela samozřejmě upravuje celou řadu dalších bodů ať již tzv. modré karty, biometrické identifikátory či změny v oblasti zajišťování cizinců a dobrovolných návratů, nicméně jejich pouhý popis již znatelně přesahuje zamýšlenou délku tohoto článku. Velice stručně řečeno, novela znamená nové zavedení působnosti OAMP v oblasti dlouhodobých víz a DP, jakož i celou řadu pro cizince velmi pozitivních změn, doprovázených více než spornou úpravou komplexního zdravotního pojištění cizinců.

...pojistnou smlouvu s měsíční výpovědní lhůtou do 3 měsíců po vzniku pojistné události, typicky tedy po vzniku onemocnění, úrazu či jiném zhoršení zdravotního stavu pojištěné osoby.

NÁZORY CIZINCŮ NA ZMĚNY V NOVELE ZÁKONA O POBYTU CIZINCŮ

Abychom nepsali „o nich bez nich“, zeptali jsme se imigrantů, jaký je jejich pohled na změny v novele zákona o pobytu cizinců. Na začátku května bylo klientům SOZE v Olomouckém kraji položeno několik otázek na téma novely zákona o pobytu cizinců. Cílem reportáže bylo zjistit, jak cizinci vnímají zmíněnou novelu a změny z ní vycházející. Na celkem pět otázek odpovědělo deset respondentů.

Jako první nás zajímalo, zda cizinci vůbec vydání **novely zákona o pobytu cizinců** zaznamenali a zda vědí, jaké změny přináší. Na tuto otázku odpovědělo sedm dotazovaných kladně, z toho dva respondenti sice o novele vědí, ale nejsou jim známy přesné změny, které z ní vyplívají. *„Ano, ale přesně nevím o změnách“* Tři respondenti o novele nevědí.

Co se týče **vlivu novely** na život dotazovaných, objevily se dvě stěžejní komplikace o kterých se zmínilo pět respondentů. Jedná se o navýšení finančních nákladů spojených se změnami a komplikace vyplývající z předání kompetencí z olomoucké cizinecké policie na odbor azylové a migrační politiky (MV) v Přerově. *„Změny v zákoně mě ovlivní hlavně finančně vzhledem k navýšení poplatků a cestování do Přerova. Kancelář OAMP v Přerově není velmi praktické, je to daleko. „Přestěhování služby cizinecké policie z Olomouce do Přerova se mi nezdá logické. Způsobilo to neuspokojení cizinců z Olomouce, kteří teď musí cestovat do Přerova vždy když potřebují řešit nejmenší problém.“*

U dalších respondentů, kteří neshledali také žádné změny v jejich životě, které by byly zapříčiněné novelou, se jedná spíše o logické vyplynutí z faktu, že zmíněnou novelu neznají. Je na místě také podotknout, že v tomto případě se převážně jedná o respondenty s trvalým pobytem v ČR, kteří již mají své stabilní postavení v České společnosti.

Jeden respondent hodnotí kladně novelu v tom, že pokud by jako pracující chtěl zároveň začít podnikat nemusí měnit účel svého pobytu.

„...nemusím podávat žádost o dlouhodobý pobyt za účelem podnikání když už mám dlouhodobý pobyt za účelem zaměstnání...to velice usnadní život aktivních cizinců, kteří už jsou v ČR a plánují tady zůstat.“

Novinku ve formě **biometrických údajů** v průkazu o povolení pobytu hodnotí velká většina dotazovaných neutrálně nebo pozitivně. *„Myslím, že to nebude mít velký vliv na pobyt a život cizinců.“* *„Zavedení biometrických dat je podle mě v pořádku, chápu, že musejí mít nějakou kontrolu imigrantů.“* Pouze jeden respondent toto hodnotí jako zásah do soukromí. *„Jedná se o kontrolu všech údajů a ztrátu osobní svobody.“*

Systém **zdravotního pojištění** je kritizován sedmi respondenty a to zejména kvůli finanční náročnosti, která není adekvátní poskytovaným službám. *„Zaplatíte o 800 procent víc, než loni, ale zase je vám to k ničemu. Nadále běžné vyšetření u lékaře, veškeré léky atd. si platím ze svého. Nevidím žádnou logiku v tomto druhu pojištění.“* Zvýšení pojistného vyplývá z nové povinnosti ciz-

ince platit si komplexní zdravotní pojištění. Cizinci již nemůžou volit levnější variantu pojištění jak tomu bylo dříve.

„Jsem pojištěný jako obyčejný zaměstnanec v ČR, ale vím, že od tohoto roku si cizinci, kteří si prodlužují pobyt, budou muset zajistit komplexní, nikoli základní pojištění. To mi nepřipadá jako dobré rozhodnutí.“ Kladně hodnotili zdravotní pojištění tři dotazovaní je ovšem opět na místě doplnit, že z kontextu vyplynulo, že se jedná o cizince, kteří již dosáhli na systém veřejného zdravotního pojištění.

U otázky, **jaké změny by cizinci navrhli sami**, odpovídali respondenti spíše na základě svých osobních potřeb. Například jeden dotazovaný by snížil finanční částku potřebnou k pozvání příbuzného do ČR. Další respondent by zavedl slevy pro cizince, kteří zde studují. Přesto by tři z dotazovaných změnili systém zdravotního pojištění. *„Vrátit cizincům prodlužujícím si pobyt možnost výběru mezi základním a komplexním pojištěním.“*

Jeden respondent by zrušil povinnost biometrických údajů v pase a jeden dotazovaný by dobu platnosti povolení k dlouhodobému pobytu na minimálně 1 rok. **Z odpovědí dotazovaných vyplynulo, že novela zákona o pobytu cizinců na území ČR pro ně znamená zejména finanční zátěž. Nejvíce byl kritizován systém zdravotního pojištění.**

Přestože vzorek deseti respondentů není reprezentativní pro obecné soudy, dá se vyvodit, že s finančním zatížením by se mohlo potýkat více cizinců.

BIOMETRICKÉ ÚDAJE V PRŮKAZECH O POVOLENÍ K POBYTU

Od května 2011 měl být zahájen systém vydávání průkazů o povolení k pobytu obsahující biometrické údaje (zobrazení obličeje a otisků prstů). Toto datum však bylo posunuto na červenec 2011. Do té doby budou vydávány jako náhrada štítky do cestovního pasu. Při vydávání nebo prodlužování dlouhodobých a trvalých pobytů za něj cizinci zaplatí stejně jako za nový průkaz. Ten si po zavedení systému vyzvednou na OAMP (Odbor azylové a migrační politiky) v Přerově již bez poplatku (Regionální oddělení pobytu cizinců Přerov, U Výstaviště 3183/18, tel.: 974 760 393, 394).

REALIZOVANÉ AKCE

WORKSHOPY NA ÚŘADECH PRÁCE

Od ledna 2011 proběhly tři workshopy se studenty pedagogické fakulty Univerzity Palackého. Workshopy a prezentace projektu Okraj byly zrealizovány pro studenty sociálně zaměřených oborů v rámci předmětu Multikulturní výchova a byly zaměřeny jednak na aktivity a služby projektu Okraj a jednak na tematiku cizinců žijících v České Republice obecně. Detailněji

studenti diskutovali spolu se sociálními pracovníky olomoucké pobočky Soze na téma sociální integrace imigrantů a bariéry, jež jim stěžují začlenění do majoritní společnosti. Témata byla zpracována interaktivní formou tak, aby se studenti aktivně zapojili do diskuze.

PREZENTACE NA ÚŘADECH PRÁCE

V rámci projektu Okraj jsou cizinci informováni o službách a aktivitách, které by mohli využít při řešení své situace. Vzhledem k velkému počtu nezaměstnaných v řadách cizinců organizují pracovníci Soze prezentace zaměřené na nezaměstnanost a hledání zaměstnání na Úřadech práce. Projekt Okraj nabízí služby sociálně-profesní poradenství a pracovní právní poradenství. V rámci těchto služeb pracovníci asistují imigrantům při orientaci na trhu práce, sestavení životopisu, motivačního dopisu, naučí je jak a kde hledat zaměstnání, upozorní na jejich pracovní práva. V případech pracovního vykořisťování mohou cizinci využít zdarma odborných právních služeb.

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

NOVĚ OTEVŘENÝ INTENZIVNÍ KURZ ČESKÉHO JAZYKA PRO CIZINCE - ZAČÁTEČNÍKY

Na žádost klientů se SOZE rozhodlo otevřít jazykový kurz, který bude více intenzivní a umožní tak studentům, kteří mají časové možnosti, aby se zcela zaměřili na zdokonalování svých základních znalostí českého jazyka. Výuka probíhá čtyři dny v týdnu. Zvýšená intenzita výuky umožňuje začátečníkům zlepšit své jazykové dovednosti za kratší dobu a to tak, aby byli schopni co nejdříve zvládat každodenní situace. Intenzita výuky je navíc podpořena malou studijní skupinou. V současnosti navštěvuje kurz 6 studentů, maximální kapacita je 10 studentů.

Klienti, kteří nemají například z časových důvodů

popřípadě kvůli odlišné jazykové úrovni, možnost účastnit se intenzivní výuky, mohou navštěvovat stávající kurzy, které probíhají dvakrát týdně v dopoledních i odpoledních hodinách, podle přání a možností účastníků. Tyto kurzy jsou otevřeny v jazykových úrovních A1, A2, B1, B2 a probíhají jak v Olomouci, tak v Prostějově a Litovli. Úspěšní absolventi získají certifikát o absolvování kurzu.

PŘEHLED KURZŮ PROBÍHAJÍCÍCH V SOZE

Olomouc

A1 út, čt – 18:00 – 19:30

A1 čt – 18:00 – 20:00 | pá – 14:30 – 16:30

A1 intenzivní

po – 13:45 – 17:00 | út – 10:00 – 14:00

čt – 8:30 – 12:30 | pá – 9:30 – 13:00

B2 po, st: 9:30 – 11:30

Prostějov

B2 st, čt – 16:30 – 18:00

Litovel

B2 čt – 17:00 – 19:30

KURZ SOCIO-KULTURNÍHO MINIMA

V současnosti je otevřen nový kurz socio-kulturního minima, jehož cílem je podpořit integraci cizinců do české společnosti, zlepšit jejich orientaci v novém prostředí a to nejen ve smyslu prostředí českého, ale zejména se zaměřením na město Olomouc a celý Olomoucký kraj.

Kurz je rozčleněn na několik bloků, které probíhají převážně o víkendech a jsou tématicky nastaveny tak, aby se cizinci seznámili s kulturou, tradicemi české společnosti a s historií a památkami Olomouckého kraje. Podle principu „aktivní výuky“ účastníci navštíví nejvýznamnější historická místa Olomouce, seznámí se s dědictvím našich předních spisovatelů formou divadelních a muzikálových představení, dozví se, jaké se v České republice udržují tradice, na společném pikniku ochutnají typická česká jídla a mnoho dalšího. Vedle zmíněných integračních témat zaměřených na společnost, jsou součástí kurzu také témata, která jsou orientována na aktivní přístup k zaměstnání jako nácvik pohovoru, psaní životopisů. Smyslem je také pomoci účastníkům pochopit a proniknout do systémů v české společnosti, ať už se jedná o systém zdravotnictví, školství nebo o samotný systém veřejných institucí jako jsou nejrůznější úřady, se kterými musí cizinci komunikovat.

Kurz socio-kulturního minima je zaměřen na integraci cizinců do české společnosti, která by však neměla být jednostranná. Nejde tedy jen o to ukázat cizincům jak se žije v Česku, je třeba také představit cizince majoritní společnosti. Účastníci kurzu tak mají možnost

vzájemně se seznámit s kulturou, zvyky a tradicemi zemí, ze kterých pocházejí sami účastníci.

DALŠÍ PLÁNOVANÉ AKCE

28.5.2011 Opera Prodaná nevěsta – Moravské divadlo

11.6.2011 Svatý kopeček – návštěva barokní baziliky a ZOO

25.6.2011 Za historií a kulturou města Olomouce

Účastníkům je z projektu Okraj hrazeno jízdné na kurz a vstupy na kulturní akce navštívené v rámci výuky. Všechny kurzy, jak výuka českého jazyka, tak kurz socio-kulturního minima jsou otevřené, noví zájemci mají možnost vstoupit do kurzů i v jejich průběhu.

FILMOVÝ VEČER NA TÉMA LIDSKÁ PRÁVA

Promítání filmu „To všechno z lásky“ proběhne 6.6., 17:00 v Centru na podporu integrace cizinců, Kosmonautů 6.

V rámci prvního filmového večera se pracovníci organizace Spondea zaměří na problém domácího násilí u cizinců, jeho prevenci a formy pomoci obětem. Účastníci se budou moci po shlédnutí filmu zapojit do diskuze a dovědět se o službách a aktivitách organizace Spondea.

KONFERENCE “MEZIKULTURNÍ DIALOG – ROLE MÉDIÍ V INTEGRACI CIZINCŮ A ROMŮ”

Na 9.6.2011 je připravována konference na téma „Mezikulturní dialog – Role médií v integraci cizinců a Romů“, kterou zaštití Krajský úřad Olomouckého kraje v rámci realizovaného individuálního projektu „Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb“. Konference bude zaměřena na obraz cizinců a Romů v médiích. Pozváni budou jak novináři, tak členové pracovních skupin projektu i samotní zástupci z řad cizinců a Romů. Cílem konference bude zmapovat pozitivní i negativní roli, kterou hrají média v procesu integrace cizinců a Romů do většinové společnosti.

DEN DĚTÍ CESTA KOLEM SVĚTA ZA 180 MINUT

V sobotu 4. 6. 2011 se od 9:00 do 12:00 koná při DDM Olomouc cestovatelský den dětí. S Centrem na podporu cizinců SUZ MV ČR poznáte odlišné země a jejich kulturu. Zveme děti i rodiče na společenské setkání doprovázené vystoupením kejklíře Vojtěcha Vrtka a představením Divadélka Kašpárek DDM. Čekají vás dobrodružné soutěže o ceny pro každého zúčastněného i chutné občerstvení. Vstup volný. Akce je financována z prostředků Evropského integračního fondu.

Kontakt

Sdružení občanů zabývajících se emigranty - SOZE

*Ostružnická 28
779 00 Olomouc*

585 242 535

okraj@soze.cz

www.soze.cz/okraj

